

Sünneti Anlamanın Modern Yöntem ve Dinamikleri “Yusuf El-Karadavi Örneği” | Erdoğan Demir

İDE AKADEMİ | DÖNEM ÖDEVİ 2020-2021

NOT: Bu çalışma belli bir sonuca varmak için yine belli bir süre zarfında yapılan planlı bir çalışmanın neticesinin aksine, genel hayat felsefesi bağlamında yapılan yaygın çalışma ve okumaların iş bu çalışmanın yazıldığı ana kadar varılan son değerlendirmelerin özetidir.

Kadimden günümüze dil ile ilgili çalışmaların kahir ekseriyeti kutsal olanı koruma adına dini metinlerin etrafında gerçekleşmiştir. Tarih boyunca bu yöndeki çalışmalar farklı naslar etrafında olsa da kutsal olanı korumak adına tekerrürden ibarettir. İnsan tekerrürden ibaret olan tarihin içinde her dönemde farklı tezahürler ile evrensel ilkeleri muhtelif biçimlerde deneyimler. Dinamik yapıya sahip olan bu süreç, geçmişin birikim ve müktesabı ile beslenirken gelecek için de bir kaynak vazifesi görür. Bu minvalde özellikle modern dönemde her bir medeniyet temellerini üzerinde bina ettiği temel metinleri anlama ve yorumlama çalışmalarına ağırlık vermiştir. Bu çalışmaların bir tezahürü olarak dilbilim çalışmaları hermonötik, semantik, etimoloji gibi alanların müstakil bir ilim haline gelmesini sağladığı gibi klasik anlamda Arapçada sarf, nahiv ve kıraat gibi alanların da güçlenmesini sağlamıştır. Bununla beraber kadim metinler gibi tarihi niteliğe sahip eser veya yaşamların anlaşılıp yorumlanmasında kaynak dışında harici etkenlerin de olduğunu söyleyebiliriz. Şöyle ki metinler kendi zaman ve mekan bağlamlarında ifade ettikleri manayı farklı zaman ve mekanlarda ilk başta ifade etmek istedikleri manayı direkt ifade etmeyebilmektedirler. Zira metin değişmese de metnin muhatap aldığı zihinler şekilsel açıda sabit olan kelimeleri kendi bağlamlarına göre manalar ile buluşturmaktadır.

Bu açıdan kelimeler yani lafız, sabit olduğundan statik bir yapıyı ifade etmekle birlikte mana lafzın zihinlerdeki iz düşümü olduğundan ve her bir zihin kendi zaman ve mekan bağlamına göre anlamlandırdığından dinamik bir yapıyı ifade etmektedir. Bu çalışmada hedeflediğim klasik metin ve yaşantıların modern zamanda yorumlanarak anlaşılma çabasında bireyin sahip olması gereken donanım ve özelliklerin başarılı olarak kabul edilmesine veya karşılık bulmasındaki esaslardır. Bunun için de İslam aleminin yaşadığı son yüzyıl içerisinde geniş bir coğrafyada etki bırakan Yusuf el-Karadavi örneğini tercih ettim. Yöntem olarak da Üstad el-Karadavi'nin genel olarak Arapça ile tercüme edilen eserlerinde kapsamlı bir Usul arayışının izlerini ortaya çıkarmaya çalışacağım. Son olarak da bu çabam ile el-Karadavi'nin kendi feraset ve müktesebatının arka planındaki takviye edici unsurları tespit etmeye çalışacağım. Başarı Allah'tandır.

1. KISACA eL-KARADÂVÎ'NİN HAYATI

Burada ana hatlarıyla el-Karadâvî'nin hayat hikayesini farklı ve kritik yönleri ile aktarmaya çalışacağım. Öncelikle üstat Türkiye gibi gelenek ve modernite arasında sıkışmış ancak Türkiye'ye nazaran geleneklerine daha yakın olan Mısır'da doğmuş ve temel eğitimini burada almıştır. Üstadın doğduğu zaman ile kuşağı günümüz dünyasının şekillendiren karakterlerin hayatta olduğu ve doğu batı arasındaki etkileşimin daha yoğun ve yıkıcı olduğu bir dönemdir. Yusuf el-Karadâvî'nin doğduğu yıl olan 1926 yılı Mısır'da 1952 yılına kadar devam edecek olan görece bağımsız bir krallık kurulmuş ve daha sonrasında birçok Arap ve İslam ülkesini etkileyecek İslami hareketlerin teşekkülü devam etmektedir. Burada sözü çok uzatmadan üstünde duracağım noktaları ifade ederek devam etmek istiyorum. Üstadın doğduğu ve hayatı anlamlandırmaya çalıştığı dönem hareketli ve bir kriz dönemi olduğundan üstadın bu krizi fark ederek çözüm üretmeye çalışması onun saygınlığını daha da arttırmıştır. Burada konumuz dahilinde olan nokta şudur ki “Usul arayışı vusulün gerçekleşmediği veya yanlış yere ulaştırdığı yer ve zamanlarda olur” önermemizdir. Zira yeni bir usul arayışı için mevcut olanın işlevini yitirmiş olması veya en azından işlevsiz olduğuna dair bir kanaatin olmuş olması gerekir. el-Karadâvî bu açıdan genel olarak İslam alemi ve özelde doğduğu ülkede yaşanan krizi görmüş olması ile buna karşı duyarsız kalmayarak çözüm önerilerine yönelmiş olması ümmete hamledilen kimliğinin oluşumu hızlandırmıştır. Ancak şu ana kadar anlattıklarımız kadarıyla henüz lokal bir çaba olarak devam etmektedir. Sonrasında ise üstadın

kimliğinin oluşumunda ön kritik ikinci nokta ise daha sonra neredeyse tüm Arap ve İslam ülkelerini etkileyecek Müslüman Kardeşler cemaatine dahil olup bu minvalde gelişimini devam ettirmesidir. Burada meramımızın dahilinde olan iki unsur Müslüman Kardeşler cemaatinin uluslararası etkisi ile birçok cemaat gibi toplumsal ihtiyacın reçetesi gibi haddi zatında bir çözüm önerisi olmuş olmasıdır. Kanımca Müslüman Kardeşler cemaatinin bu denli etkisi Arap ve İslam dünyasının ihtiyaçlarına karşılık gelerek sorunlarının çözümünde en makul reçete olarak karşılık bulmasıdır. Bu durum üstadın kimliğinin oluşumunu olumlu anlamda iki yönde etkilemiştir ki birincisi başlangıçta Arap ülkeleri olmak üzere uluslararası bir misyonu yüklenmek, ikincisi ise kendi ülkesinde deneyimlediğinin dışında farklı mekanlarda benzer sorunları veya çok daha farklı problemler ile karşılaşabilir olmasıdır. Zira imkansızlıktan icat doğar ifadesinde anlatılmak istenen gibi krizler kendi kahramanlarını yaratırlar. Üstat el-Karadâvi yukarıda saydığımız etkenlerden dolayı İslam ümmetinin mevcut durumunu büyük resim olarak görebilmiş ve çözüm önerileri yerel değil Ümmetin ortalamasına göre şekillenmiştir. Buradan hareketle üstat el-Karadâvi'nin Çağdaş Meselelere Fetvalar, Sünnet Araştırmalarına giriş, Sünneti anlamada yöntem, sünnetin teşrii değeri, öncelikler fıkhi, Cihad fıkhi, zekat Kur'an ile nasıl muamele etmeliyiz gibi eserleri üzerinden modern çağın usul arayışlarında başarılı olmanın ilkelerini mütalaa etmeye çalışacağız.

2. MODERN BİR USUL ARAYIŞININ İLKELERİ

Biz her peygamberi, ancak kendi kavminin diliyle gönderdik ki, onlara (Allah'ın emirlerini) iyice açıklasın. Allah, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir. (İbrahim 4).

2.1 Dil ve Üslup

Yukarıdaki ayettin vurguladığı gibi her peygamber kendi kavminin diliyle gönderilmiştir. Peygamberlerin kavimlerinin dili ile gönderilmiş olması salt kelimelerin ilgili dil ile telaffuz edilmesi anlamının ötesinde ayette dil ile düşünce arasındaki sıkı ilişkiye de vurgu yapılmakta olduğunu düşünüyorum. Şöyle ki insan hangi dilde olursa olsun kullandığı kelimeler ve terkipleri ile muhatapına zihin alt yapısının şifrelerini verir. Bu açıdan kelimelerin manayı etkileyecek kadar ince fonetik nüansları ancak dilin derinliklerine kadar ve hatta bir parçası olana kadar derinleşmiş olanların tatbik edeceği bir durumdur. Burada sözü uzatmadan mevzuya modern usul arayışları ilkeleri ve Yusuf el Karadavi örnekliği arasındaki ilişkiye giriş yapmak istiyorum.

Her bir usul arayışının belli bir kaynak veya hareket noktasından yine aynı şekilde belli bir sonuca varmak için izlenecek metot ve davranış bütünlüklerini ifade ettiğini düşünüyorum. Bu açıdan kaynak ile sonuç arasında temel bir araç olarak kabul edilen usul ilmi hareket ve varış noktası arasında bir araç olarak her iki tarafa da yabancı olmaması hayati önem taşıyan bir unsurdur. Şöyle ki kaynaktan yola çıkarken kaynağın tanımamış olduğu bir araç ile varılacak sonuç da kaynağın özünde olmayan birçok değişikliği içinde barındıracaktır. Özellikle modern usul arayışları bağlamında bu durum oldukça önemli bir unsur olarak karşımızda durmaktadır. Zira ilim araştırmaları bakımından yaşadığımız dönemin klasik dönem araştırmalarından ayıran en önemli farkının çağımızda ilmi araştırmaların sadece entelektüel bir çaba olarak da yapılabiliyor olmasıdır. Dolayısıyla salt entelektüel bir çaba olarak yapılan ilimi ve usuli çalışmaların zaman ve mekânına bağlı olarak etrafındaki trendlerden etkilenmesi neredeyse kaçınılmaz olmaktadır. Böylece de kaynağın maksadı olan hedefe ulaşmasında âriliğine halel gelmektedir. Hatta maksattan dahi uzaklaştırması çok muhtemeldir. İşte tam burada üstat Yusuf el-Karadavi sünneti ve hadisi anlamada başta olmak üzere birçok usul arayışını kullandığı üslup ve referans aldığı kaynaklar itibarıyla çalışmalarının karakterini entelektüel bir çabadan kaygılı ve vicdani bir çabaya dönüştürmektedir. Bundan ötürüdür ki çağırısı ve çabaları vicdan ve kaygı sahibi kitleler tarafından olduğu gibi alınmış ve ilerletilmeye çalışılmıştır. Yukarıdaki başlığımız ve üstat el-Karadavi örnekliği bağlamında modern usul arayışlarında esas alınması gereken temel ilke girişteki ayetten de anlaşılacağı üzere ümmetin ortak dil ve referansları ile konuşmak gerektiğidir.

Üstat el-Karadavi'nin yöntem arayışı için ilk mütercimi Prof. Dr. Bünyamin Eruh hocamızın olduğu Sünneti Anlamada Yöntem kitabından örnek verecek olursak üstat Sünnetin yeri ve ona karşı görevimiz, Sünnetle nasıl amel etmeliyiz şeklindeki başlığında ilk önce harici olarak Sünnetin İslam'daki konumunu temellendirdikten sonra dahili anlamda Sünnetin statik bir durumdan ziyade dinamik bir yöntem olduğunu belirtmektedir. Daha sonraki adımda ise sırasıyla sünnetim vahyi anlama ve yaşama yöntemi olarak kapsamını ardından kapsayıcılığını oturtmaya çalışmaktadır [1] . Tüm bunlardan sonra sünnetin realitesini ve yaşanılabilir derecede kolaylaştırıcılığını belirtmektedir. Üstadın bu temellendirme ve yorumlama çabası kullandığı basit üslubu ile entelektüel bir çabanın ötesinde yaşanabilir ve kaygılı bir çözüm önerisidir.

2.2 Bütünlük Sorunu Klasik ve modern dönemdeki usul çalışmaları genel anlamda disipliner çapta olup fıkıh, hadis, tefsir ilimlerini anlamada bir yöntem olarak ortaya çıkmışlardır. Bununla birlikte adı geçen bu usul ilimlerinin ortak bir noktaları da makasit ilminin müstakil bir çalışma alanı olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu başlık altında tespit etmeye çalışacağım konu ise makasit ilminin modern zamandaki sosyolojik iz düşümüdür. Şöyle ki üstat el-Karadavi müstakil anlamda usul ilminin ilimler birliği noktasındaki yerini geniş çerçevede işlememiş ancak hadis ve fıkıh ilimleri noktasında iki ilminin usul ile birleştirilmesi veya mezcedilmesi gerektiğini belirtmiştir [2] . Ancak bu durum fakih ve davetçinin kaynağı olarak sünnet başlığı altında değerlendirilmektedir. Burada üzerinde durulmak istediğim nokta fakih açısından kaynaklık teşkil eden sünnetten ziyade -ki bunun örnekleri en erken dönem İslam tarihinde mevcuttur- davetçinin kaynağı olarak sünnet tasnifidir. Sünneti davetçi kimliğin bir kaynağı olarak görmek üstadın en can alıcı tespitlerinden biridir. Zira davetçi muhatap aldığı toplumun ilgi ve hazır bulunuşlarına göre hareket edeceğinden sünnet burada özü gibi dinamik bir yapıda seyredecektir. Müslüman halklarının geneli arasında hakim olan belli başlı sabit davranış bütünlüğünü ifade eden sünnet davetçiye kaynaklık teşkil ettiğinde üretken ve çözümleyici yapısına kolaylıklar dönmektedir. Yine bu konuda üstadın başka bir eserinde ilim ve düşünce alanında olan öncelikler başlığının altında davetçi ve eğitimci için öncelikler ile ilmin amele, makasidin zahiri olana önceliğini bu şekilde belirtmektedir [3] .

2.3 İçerik ve Sınırlılık El-Karadavi'nin modern bir usul arayışı için yazılacak birçok şey vardır. Ancak burada içerik ve sınırlılık konusu hakkında bir şeyler yazıp sonuç kısmı ile iktifa edeceğim. Daha önce belli bir amaç ve gayeye yönelik davranışlar bütünü olan usul, bünyesinde yine belli bir mesaj barındırır. Bu mesaj doğru bir usuli yöntem ile maksat dediğimiz hedefine ulaşır. Bu başlık altında değerlendireceğimiz içerik ve sınırlılık tabiri caiz ise usul aracına bindirilip hedefe götürüleceklerin muhteva ve kapsamı ile ilgilenecektir. Muhteva ve kapsam modern usul arayışlarının bel kemiğini oluşturmaktadır. Zira maksadına mutabık icra edilmesi gereken mevzuların seçimini doğru yapmak modern zamanların en zor işlerindendir. Klasik ve modern zamanlarda makasid arayışları şariin muradına göre tasnif edilmektedir. Bu açıdan bir birlik görünse de en erken dönemden günümüze kadar şariin maksadının ne olduğu ciddi tartışmalara sebep olmuştur. Tartışmaların içeriği ve sorunları kapsamımızın haricinde olduğundan burada sadece özetle din için birey ile birey için din anlayışlarının mukayesesini yaparak üstadın bu konudaki yaklaşımını değerlendireceğiz. Günümüzde öncelikler fikhî diye ifade edilen modern usul arayışlarının bir parçası olarak kabul edeceğimiz alan, el-Karadavi'nin üzerinde çok güzel çalışmalar yaptığı bir alandır. Bu alan modern usul çalışmalarının seyrini ve yönünü belirlemektedir. Zira mekan ve zaman bağlamında ümmetin neye acil ve zaruri olarak ihtiyacı olduğu ile neyin ertelenebileceği konusu çalışmaların niteliğini belirlemektedir. Böylece toplum bazında daha zaruri temel ihtiyaçlar dururken ertelenebilir ihtiyaçlar arasında tercih yapmak gerekir. Bu durumda yeni usul arayışının bir çeşidi olan öncelikler fikhînda neyin neden öncelenmesi gerektiğinin bilgisi ancak İslam toplumunu yerinden takip edenlerin işidir diyebiliriz. Buna örnek olarak Avrupa Müslümanları ile Ortadoğu Müslümanlarının arasındaki mukayese gösterilebilir. Şöyle ki doğuda hayati veya tartışmasız bir gereklilik olarak kabul edilebilecek uygulamalar kıta Avrupa'sındaki Müslümanlar için daha farklı algılanabiliyor. Bu konuda Yusuf el-Karadavi'nin Çağdaş meselelere fetvalar adlı eserindeki fetva usulü en güzel örneği teşkil etmektedir. Konumuz bağlamındaki örneklik ise modern usul arayışı içindeki kişinin Müslüman halklarının sosyo-kültürel, sosyopolitik, sosyoteolojik ve ekonomik durumlarını yakından müşahade etmiş olması gerekir diyebiliriz. Ancak bu şekilde doğru bir teşhis edilmiş olabilir ki doğru tedavinin en temel şartı da budur. SONUÇ

Yukarıda kısaca değinmeye çalıştığım üstat Yusuf el-Karadavi'nin çağımız İslami kültürel ve siyasal

hareketliliğinde etkilerinden yola çıkarak modern dönemde usul arayışlarında sahip olunması gereken temel ilkeleri sıralamak istiyorum 1. Temel kaynaklara yakınlık. Burada kastedilen yakınlık fiziksel olarak ulaşılabilir değil manevi açıdan yabancılaşmamış veya yabancı katkılar ile yabancılaştırılmamış olmak 2. Ümmetin dili (ümmeṭçe) ile konuşmak. Burada herhangi müstakil bir kavim dili değil ümmetin toplumsal açıdan ortalamasının muhatap alındığı mütevazı ve çözüm odaklı bir dil kastedilmektedir. 3. Kuşatıcı olmak. Buradaki kuşatıcılık genel olarak ümmeti ilgilendiren tüm ilim ve bilim dalları ile ilgili olmakla beraber ümmetin genel sosyal hayatındaki sorunlarının çözümünü de kapsamaktadır. 4. Uluslararası bir kimlik ile alana sahip olmak. Yerellik lokal sorunların tespit ve çözümünde başarılı olsa da uluslararası bir alanda var olmaya çalışmak daha geniş bir bakış açısı ile eksikliklerin tespitinde daha başarılı olmayı sağlayabilmektedir. 5. İnterdisipliner çalışma alanı gibi intersosyaliter * [4] alanlarda da bulunmak . Burada kastedilen modern usul arayıcısının çağın tüm ihtiyaçlarına çözüm bulmak için ekonomik, teknolojik ve sosyolojik gelişmelere kayıtsız kalınmaması gibi aynı şekilde birçok sivil toplum kuruluşları ile toplumsal hareketlerin dinamiklerine de yabancı kalmaması gerektiğidir. [1] ملءة اللو El-Karadavi, Yusuf, Sünneti Anlamada Yöntem , Nida Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 115-124 [2] el-Karadavi, s 157-166.

2.2 Bütünlük Sorunu

Klasik ve modern dönemdeki usul çalışmaları genel anlamda disipliner çapta olup fıkıh, hadis, tefsir ilimlerini anlamada bir yöntem olarak ortaya çıkmışlardır. Bununla birlikte adı geçen bu usul ilimlerinin ortak bir noktaları da makasit ilminin müstakil bir çalışma alanı olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu başlık altında tespit etmeye çalışacağım konu ise makasit ilminin modern zamandaki sosyolojik iz düşümüdür. Şöyle ki üstat el-Karadavi müstakil anlamda usul ilminin ilimler birliği noktasındaki yerini geniş çerçevede işlememiş ancak hadis ve fıkıh ilimleri noktasında iki ilminin usul ile birleştirilmesi veya mezcedilmesi gerektiğini belirtmiştir [2] . Ancak bu durum fakih ve davetçinin kaynağı olarak sünnet başlığı altında değerlendirilmektedir. Burada üzerinde durulmak istediğim nokta fakih açısından kaynaklık teşkil eden sünnetten ziyade -ki bunun örnekleri en erken dönem İslam tarihinde mevcuttur- davetçinin kaynağı olarak sünnet tasnifidir. Sünneti davetçi kimliğin bir kaynağı olarak görmek üstadın en can alıcı tespitlerinden biridir. Zira davetçi muhatap aldığı toplumun ilgi ve hazır bulunuşlarına göre hareket edeceğinden sünnet burada özü gibi dinamik bir yapıda seyredecektir. Müslüman halklarının geneli arasında hakim olan belli başlı sabit davranış bütünlüğünü ifade eden sünnet davetçiye kaynaklık teşkil ettiğinde üretken ve çözümleyici yapısına kolaylıklar dönmektedir. Yine bu konuda üstadın başka bir eserinde ilim ve düşünce alanında olan öncelikler başlığının altında davetçi ve eğitimci için öncelikler ile ilmin amele, makasidin zahiri olana önceliğini bu şekilde belirtmektedir [3] .

2.3 İçerik ve Sınırlılık

El-Karadavi'nin modern bir usul arayışı için yazılacak birçok şey vardır. Ancak burada içerik ve sınırlılık konusu hakkında bir şeyler yazıp sonuç kısmı ile iktifa edeceğim. Daha önce belli bir amaç ve gayeye yönelik davranışlar bütünü olan usul, bünyesinde yine belli bir mesaj barındırır. Bu mesaj doğru bir usuli yöntem ile maksat dediğimiz hedefine ulaşır. Bu başlık altında değerlendireceğimiz içerik ve sınırlılık tabiri caiz ise usul aracına bindirilip hedefe götürüleceklerin muhteva ve kapsamı ile ilgilenecektir. Muhteva ve kapsam modern usul arayışlarının bel kemiğini oluşturmaktadır. Zira maksadına mutabık icra edilmesi gereken mevzuların seçimini doğru yapmak modern zamanların en zor işlerindendir. Klasik ve modern zamanlarda makasid arayışları şariin muradına göre tasnif edilmektedir. Bu açıdan bir birlik görünse de en erken dönemden günümüze kadar şariin maksadının ne olduğu ciddi tartışmalara sebep olmuştur. Tartışmaların içeriği ve sorunları kapsamımızın haricinde olduğundan burada sadece özetle din için birey ile birey için din anlayışlarının mukayesesini yaparak üstadın bu konudaki yaklaşımını değerlendireceğiz.

Günümüzde öncelikler fıkıhı diye ifade edilen modern usul arayışlarının bir parçası olarak kabul edeceğimiz alan, el-Karadavi'nin üzerinde çok güzel çalışmalar yaptığı bir alandır. Bu alan modern usul çalışmalarının seyrini ve yönünü belirlemektedir. Zira mekan ve zaman bağlamında ümmetin neye acil ve zaruri olarak ihtiyacı olduğu ile neyin ertelenebileceği konusu çalışmaların niteliğini belirlemektedir. Böylece toplum bazında daha

zaruri temel ihtiyaclar dururken ertelenebilir ihtiyaclar arasinda tercih yapmak gerekir. Bu durumda yeni usul arayisinin bir cesidi olan oncelikler fikhinda neyin neden oncelenmesi gerektiğinin bilgisi ancak İslam toplumunu yerinden takip edenlerin işidir diyebiliriz. Buna örnek olarak Avrupa Müslümanları ile Ortadoğu Müslümanlarının arasındaki mukayese gösterilebilir. Şöyle ki doğuda hayati veya tartışmasız bir gereklilik olarak kabul edilebilecek uygulamalar kıta Avrupa'sındaki Müslümanlar için daha farklı algılanabiliyor. Bu konuda Yusuf el-Karadavi'nin Çağdaş meselelere fetvalar adlı eserindeki fetva usulü en güzel örneği teşkil etmektedir. Konumuz bağlamındaki örneklik ise modern usul arayışı içindeki kişinin Müslüman halklarının sosyo-kültürel, sosyopolitik, sosyoteolojik ve ekonomik durumlarını yakından müşahade etmiş olması gerekir diyebiliriz. Ancak bu şekilde doğru bir teşhis edilmiş olabilir ki doğru tedavinin en temel şartı da budur.

SONUÇ

Yukarıda kısaca değinmeye çalıştığım üstat Yusuf el-Karadavi'nin çağımız İslami kültürel ve siyasal hareketliliğinde etkilerinden yola çıkarak modern dönemde usul arayışlarında sahip olunması gereken temel ilkeleri sıralamak istiyorum

1. Temel kaynaklara yakınlık.

Burada kastedilen yakınlık fiziksel olarak ulaşabilme değil manevi açıdan yabancılaşmamış veya yabancı katkılar ile yabancılaştırılmamış olmak

2. Ümmetin dili (ümmetçe) ile konuşmak.

Burada herhangi müstakil bir kavim dili değil ümmetin toplumsal açıdan ortalamasının muhatap alındığı mütevazi ve çözüm odaklı bir dil kastedilmektedir.

3. Kuşatıcı olmak.

Buradaki kuşatıcılık genel olarak ümmeti ilgilendiren tüm ilim ve bilim dalları ile ilgili olmakla beraber ümmetin genel sosyal hayatındaki sorunlarının çözümünü de kapsamaktır.

4. Uluslararası bir kimlik ile alana sahip olmak.

Yerellik lokal sorunların tespit ve çözümünde başarılı olsa da uluslararası bir alanda var olmaya çalışmak daha geniş bir bakış açısı ile eksikliklerin tespitinde daha başarılı olmayı sağlayabilmektedir.

5. İnterdisipliner çalışma alanı gibi intersosyaliter * [4] alanlarda da bulunmak .

Burada kastedilen modern usul arayıcısının çağın tüm ihtiyaçlarına çözüm bulmak için ekonomik, teknolojik ve sosyolojik gelişmelere kayıtsız kalınmaması gibi aynı şekilde birçok sivil toplum kuruluşları ile toplumsal hareketlerin dinamiklerine de yabancı kalmaması gerektiğidir.

ملءا ءلالو

[1] El-Karadavi, Yusuf, Sünneti Anlamada Yöntem , Nida Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 115-124

[2] el-Karadavi, s 157-166.